

Podstawowym problemem w szkołach dla dorosłych jest niska frekwencja na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych. Jak wynika z obserwacji kuratorów oświaty, dotyczy to zwłaszcza szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla dorosłych. Często zdarza się, że na listach słuchaczy figurują nazwiska osób, które nie uczestniczą w zajęciach i nie są promowane. Nowelizowane przepisy mają wyeliminować m.in. nieprawidłowości w prowadzeniu dokumentacji przebiegu nauczania w wymienionych szkołach, a tym samym położyć kres nieuprawnionemu pobieraniu przez szkoły dotacji na słuchaczy, którzy nie chodzą na zajęcia. Liczy się frekwencja na zajęciach. Sposobem na rozwiązanie problemu "martwych dusz" na listach słuchaczy jest wprowadzenie wymogu obowiązkowego uczestnictwa w co najmniej 50% obowiązkowych zajęciach edukacyjnych/konsultacjach przez słuchacza szkoły dla dorosłych. Słuchacz, który nie spełni tego warunku, nie otrzyma promocji na semestr programowo wyższy i zostanie skreślony z listy słuchaczy.

Odpowiednia frekwencja na zajęciach (konsultacjach) to jeden z warunków przystąpienia do egzaminu semestralnego, który zgodnie z § 24 ust. 1 cyt. rozp. jest podstawą klasyfikowania słuchacza w szkole dla dorosłych. Egzamin semestralny przeprowadzany jest z poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określonych w szkolnym planie nauczania. W obecnym porządku prawnym takie same zasady klasyfikowania obowiązują bowiem wszystkich słuchaczy szkół dla dorosłych, niezależnie od tego, w jakiej formie (zaocznej lub stacjonarnej) prowadzą one kształcenie.

Warunkiem dopuszczenia słuchacza do egzaminu semestralnego jest zatem:

- w szkole dla dorosłych kształcącej w formie stacjonarnej uczestnictwo w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, przewidzianych w szkolnym planie nauczania, w wymiarze co najmniej 50% czasu przeznaczanego na te zajęcia, oraz uzyskanie z tych zajęć ocen uznanych za pozytywne w ramach wewnątrzszkolnego oceniania (§ 24 ust. 2 cyt. rozp.),
- w szkole dla dorosłych kształcącej w formie zaocznej uczestnictwo w obowiązkowych konsultacjach, przewidzianych w szkolnym planie nauczania, w wymiarze co najmniej 50 % czasu przeznaczanego na te konsultacje, oraz uzyskanie z wymaganych ćwiczeń i prac kontrolnych, a w przypadku szkoły, która prowadzi kształcenie zawodowe na podstawie modułowego programu nauczania dla zawodu z prac kontrolnych przeprowadzanych z zakresu wszystkich w pełni zrealizowanych w danym semestrze jednostek modułowych, ocen uznanych za pozytywne w ramach wewnątrzszkolnego oceniania (§ 24 ust. 4 cyt. rozp.).

Jak wynika z powyższych przepisów, nie tylko frekwencja warunkuje dopuszczenie słuchacza do egzaminu semestralnego. Słuchacz uczący się w formie stacjonarnej musi zaliczyć obowiązkowe zajęcia edukacyjne. Jeśli tego nie zrobi i otrzyma ocenę negatywną z tych zajęć, ma obowiązek wykonać, w terminie określonym przez nauczyciela prowadzącego dane zajęcia edukacyjne, pracę kontrolną. **Warunkiem dopuszczenia do egzaminu semestralnego jest uzyskanie z pracy kontrolnej oceny uznanej za pozytywną w ramach wewnątrzszkolnego oceniania. Z kolei słuchacz uczący się w formie zaocznej musi zaliczyć na ocenę pozytywną pracę kontrolną.** Dlatego jeżeli otrzymał ocenę negatywną z tej pracy, ma obowiązek wykonać, w terminie określonym przez nauczyciela prowadzącego odpowiednio konsultacje lub jednostkę modułową, drugą pracę kontrolną. **Warunkiem dopuszczenia do egzaminu semestralnego jest uzyskanie z pracy kontrolnej oceny uznanej za pozytywną w ramach wewnątrzszkolnego oceniania.**

Egzamin semestralny zakres i forma

Egzamin semestralny z języka polskiego, języka obcego i matematyki obejmuje część pisemną i ustną. Z pozostałych zajęć edukacyjnych egzamin semestralny zdaje się w formie ustnej (pewne wyjątki zostały sformułowane w odniesieniu do niektórych typów szkół w § 25 ust.3 i 5 cyt. rozp.). Egzamin semestralny z zajęć praktycznych ma formę zadania praktycznego. Przy ustalaniu ocen z części pisemnej i ustnej obowiązuje sześciostopniowa skala stosowana w szkołach począwszy od IV klasy szkoły podstawowej. Jeżeli słuchacz z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do egzaminu semestralnego w wyznaczonym terminie, może zdać ten egzamin w terminie dodatkowym, wyznaczonym przez dyrektora szkoły terminu przystąpienia do egzaminu semestralnego w takim przypadku skrócono: dyrektor szkoły wyznacza dodatkowy termin po zakończeniu semestru jesiennego nie później niż do końca lutego lub po zakończeniu semestru wiosennego nie później niż do dnia 31 sierpnia, a nie, jak dotąd, do 15 września.

Niska frekwencja i niezdany egzamin skreślają słuchacza zgodnie z § 25a ust. 1 cyt. rozp. dyrektor szkoły dla dorosłych skreśla słuchacza z listy w przypadku:

- opuszczenia przez niego w danym semestrze więcej niż 50% godzin przeznaczonych na obowiązkowe zajęcia edukacyjne przewidziane w szkolnym planie nauczania lub obowiązkowe konsultacje,
- niezdania wszystkich egzaminów semestralnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych przewidzianych w szkolnym planie nauczania.

Niezdany egzamin można poprawiać słuchacz szkoły dla dorosłych, który uzyskał niedostateczną ocenę z jednego albo dwóch egzaminów semestralnych, może zdawać egzamin poprawkowy. Przeprowadza się go w takiej samej formie jak egzamin semestralny, zastosowanie mają tu więc przepisy § 24a cyt. rozp. z tego względu nowelizacja uchyliła dotąd obowiązujący § 28 ust. 4 cyt. rozp. ponadto dodano zastrzeżenie, zgodnie z którym egzamin poprawkowy nie dotyczy zajęć edukacyjnych, z których słuchaczowi wyznaczono dodatkowy

termin egzaminu semestralnego (nieprzystąpienie do egzaminu z przyczyn usprawiedliwionych). Egzamin poprawkowy przeprowadza nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne lub daną jednostkę modułową po zakończeniu semestru jesiennego nie później niż do końca lutego i po zakończeniu semestru wiosennego nie później niż do dnia 31 sierpnia. Słuchacz szkoły dla dorosłych, który nie zdał egzaminu poprawkowego, nie otrzymuje promocji na semestr programowo wyższy i zostaje skreślony z listy słuchaczy.

Powtarzanie semestru tylko raz w okresie kształcenia nowelizacja (§ 25a ust. 3 i 4) wprowadziła możliwość powtarzania semestru przez słuchacza jeden raz w okresie kształcenia. Konieczny jest w takim przypadku pisemny wniosek słuchacza, uzasadniony sytuacją życiową lub zdrowotną, złożony w terminie 7 dni od dnia zakończenia zajęć dydaktycznych. Dyrektor szkoły, do którego wpłynie taki wniosek, może, a więc nie musi, wyrazić na to zgodę.

Co do zasady, słuchacz może powtarzać semestr jeden raz w okresie kształcenia w danej szkole. W wyjątkowych przypadkach dyrektor szkoły po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej może wyrazić zgodę na powtórzenie semestru po raz drugi w okresie kształcenia w danej szkole. To rozwiązanie ma z jednej strony ograniczyć zjawisko finansowania słuchaczy nieuczęszczających na zajęcia, a z drugiej umożliwić ukończenie szkoły słuchaczom, którym nieszcześliwy zbieg okoliczności w postaci problemów losowych utrudnia kontynuowanie i dokończenie kształcenia.

W szkołach dla dorosłych nie stosuje się: w ramach nowelizacji uporządkowano § 23 ust. 1 cyt. rozp., zawierający katalog przepisów mających odpowiednie zastosowanie do słuchaczy szkół dla dorosłych. Z katalogu wykreślony został:

- § 12 ust. 4 w szkołach dla dorosłych nie przewiduje się bowiem funkcjonowania szkół integracyjnych,
- § 17 ust. 13 w szkołach dla dorosłych nie ma możliwości zdawania przez słuchaczy egzaminów klasyfikacyjnych (z wyłączeniem przyjmowania słuchacza do szkoły na semestr programowo wyższy, zgodnie z przepisami rozp. MENiS z dn. 20.02.2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz.U. Nr 26, poz. 232, ze zm.),
- § 21 ust. 3 treść przepisu uwzględniono w § 28 ust. 1 cyt. rozp.,
- § 21 ust. 79 forma egzaminu poprawkowego jest taka sama jak egzaminu semestralnego, a zgodnie z § 25a ust. 2 rozp. słuchacz szkoły dla dorosłych, który nie zdał egzaminu semestralnego, nie otrzymuje promocji na semestr programowo wyższy i zostaje skreślony z listy słuchaczy.